

דבר-תורה: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לפרשיות השבוע, מועדים ואירועים שונים

מאזערו של הרב שלמה הלוי

פרשת ויצא

תמימות אינה ערך אצל רמאים

63 שנה יעקב אבינו היה איש תם יושב אוהלים. והנה במפגש עם רחל הוא אומר לה- "ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא" (בראשית כט, יב) מבארת הגמרא (מגילה יג:) את הדו שיח שהיה בניהם: אמר יעקב לרחל - התחברי עימי, אמרה לו: כן, אבל יש לי אחות גדולה ממני ואני יראה מאבי שהוא רמאי. מיד "ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא" ברמאות. מה רצה המדרש ללמדנו בהנהגת יעקב סמל התמימות?

כאן רצו רבותינו ללמדנו: שתמימות היא מעלה נשגבה, אך במקום של רמאים יש לנהוג כפי הנאמר בשמואל ב' (כב, כז) "עם נבר - תתבר ועם עיקש - תתפל".

בין תלמידיו של החוזה מלובלין היה אחד שבלט בתמימותו הקיצונית. התמימות באה לידי ביטוי בכך שחילק את כל ממונו לעניים שפקדו את חצרו של החוזה, את האוכל שקיבל העניק לאחד ואת נעליו חלץ בשביל האחר. ממשמע זאת הרב קרא לו והוכיחו על מעשיו שהרי חז"ל לימדונו: "שהנותן לצדקה - לא ייתן יותר מחמישית מנכסיו" (כתובות נ.). וכיצד אתה מחלק ללא משים?! השיב התמים לרב: שכל הסיבה שחכמים קבעו זאת כדי שלא יהפוך הנותן בעצמו לעני ויצטרך לבריות, אבל אני מקיים את הפסוק: "תמים תהיה עם ה' אלוך" - אני לא דואג למחר...

בבת צחוק ניכרה על החוזה מלובלין והוא אמר: "תמימות היא מעלה גדולה וחשובה אך מה לעשות שבהגדה של פסח דווקא החכם זוכה למקום הראשון ואילו התם נדחק לסוף"...

התלמיד נדהם למשמע התשובה והעיז לשאול: והרי יעקב אבינו היה איש תם?! ענה הרב בכובד ראש: יעקב השתבח בכך שהיה "איש תם" ולא "תם". התלמיד לא הבין את ההבדל והרב המשיך: כלומר הוא היה בעלים על התמימות, כשצריך הוא התהלך בתמימות אך כשנתקל עם לבן הארמי=הרמאי ידע יעקב לעמוד על שלא ולא לתת לחמיו לעשות לו תכסיסי נוכלות...

אין ספק שתמימות מעלה נשגבה היא, אבל אין לה ערך אצל הרמאים...

שבת שלום ומבורך